

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2007. október 25. 14:00

I.

Időtartam: 20 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

Az **I. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **20 perc**, ebben a részben a **középiskolai atlasz**, illetve egyéb segédeszköz **nem használható**. Az idő letelte után a **megoldott feladatlapot adja át a felügyelő tanárnak!**

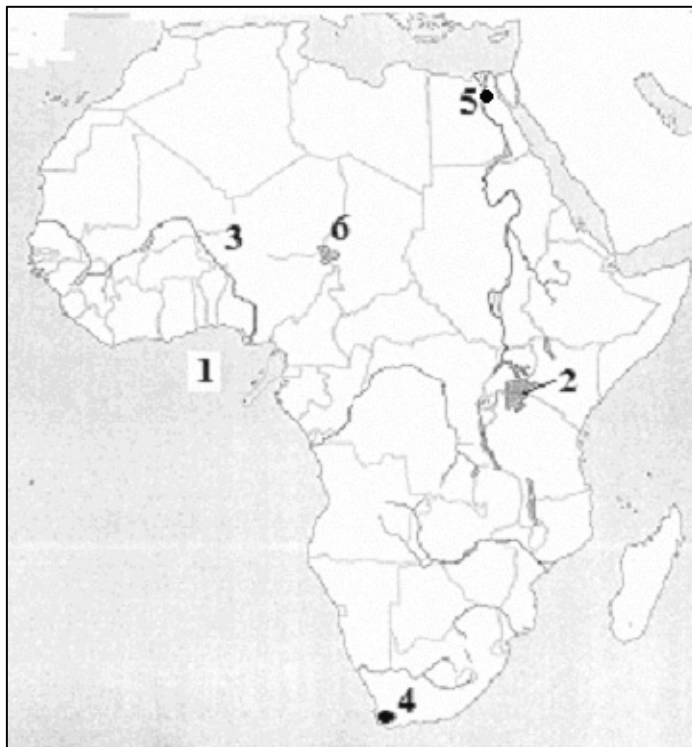
A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrészre pontot nem kaphat.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe semmit ne írjon!**

1. rész

A feladatlap-rész megoldásához atlasz nem használható!

1. Tanulmányozza a térkép vázlatot, és oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

a) Nevezze meg, mely vízrajzi elemeket, illetve városokat jelölik a térkép vázlatba írt számok!

1. -öböl
2. -tó
3. (folyó)
4. (város)
5. (főváros)
6. -tó

6 pont	
--------	--

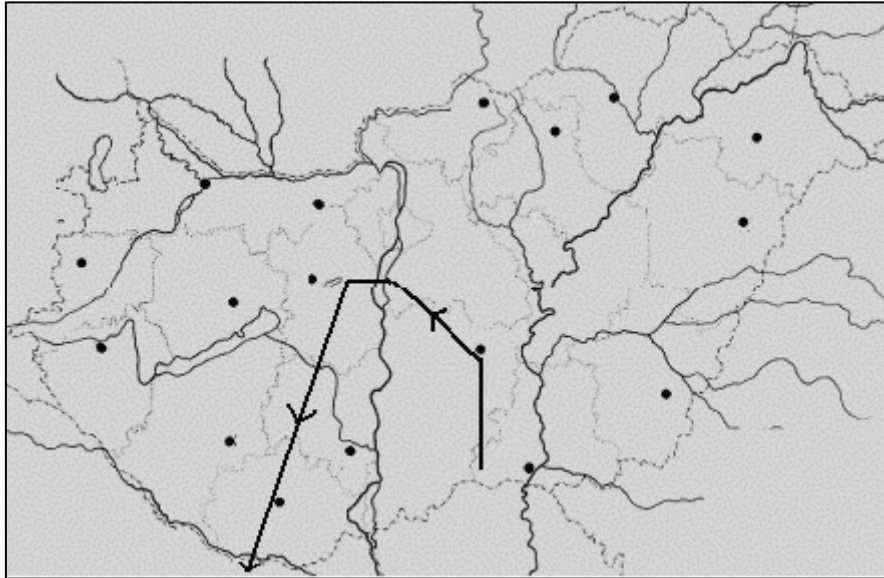
b) Milyen környezeti probléma veszélyezteti a 6-os számmal jelölt tavat?

.....
 Mi a neve a térségnek, tájnak, amely területén található ez a tó?

2 pont	
--------	--

8 pont	
--------	--

2. A déli országhatár közeléből egy helikopter száll fel, hogy légi felvételeket készítsen. A térképvázlaton jelöltük az útvonalát. Tanulmányozza a térképvázlatot, és oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

- a) Azonosítsa, és nevezze meg az alábbi földrajzi helyeket!

1. Megyeszékhely, amelynek közelében a pilóta ÉNy-i irányba fordul:
2. Sziget, amely felett elrepül a helikopter:
3. Az a megye, amely felett a gép DNy-i irányba fordulva folytatja útját:
4. Tó, amelyet keleti irányból közelít meg a helikopter:
5. Nemzeti park, amely felett elrepülve a gép elhagyja hazánk légterét.

.....

5 pont	
--------	--

- b) Melyik országban folytatja útját a helikopter?

1 pont	
--------	--

- c) Nevezze meg azt a Dél-Dunántúl régióhoz tartozó megyét és annak megyeszékhelyét, amelyet nem érint a helikopter útvonala!

megye: székhelye:

2 pont	
--------	--

8 pont	
--------	--

3. Nevezze meg a térképvázlaton számokkal jelölt kikötőket!

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

9 pont	
--------	--

<i>A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:</i>	<i>25 pont</i>	
--	-----------------------	--

Feladat sorszáma	Maximális pontszám	Elért pontszám
1.	8	
2.	8	
3.	9	
ÖSSZESEN	25	

javító tanár

Dátum:.....

	Elért pontszám	Programba beírt pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek feladatsor		

javító tanár

jegyző

Dátum:.....

Dátum:.....

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2007. október 25.

FÖLDRAJZ
KÖZÉPSZINTŰ
ÍRÁSBELI VIZSGA

2007. október 25. 14:00

II.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM

Fontos tudnivalók

Az írásbeli vizsga során két feladatlapot kell kitöltenie.

A **II. részfeladatlap** megoldására felhasználható időkeret **100 perc**. Ebben a részben a megoldáshoz használhatja a **középiskolai atlaszt**. Amennyiben indokolt, **használjon zsebszámológépet**, de a feladatlapban minden esetben **tüntesse fel a megoldás menetét is**. Ha szükséges, használhat körzőt és vonalzót is.

A feladatokat **tetszőleges sorrendben** oldhatja meg.

Először figyelmesen **olvassa el** a feladatokban megfogalmazott kérdéseket, majd **gondolja át** válaszát, és azt **tintával (tollal) írja be** a megfelelő helyre! Ha szükséges, a megoldást javíthatja, de a nem egyértelmű áthúzás, javítás, valamint ceruzával történt beírás esetén az adott feladatrésze pontot nem kaphat.

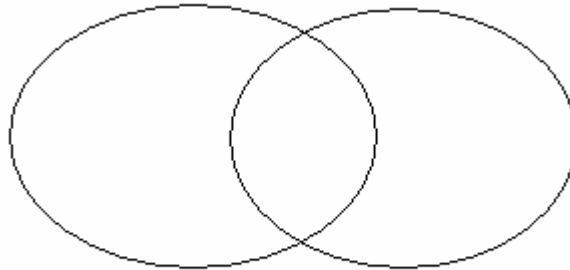
Mindig a feltett kérdéseknek megfelelően válaszoljon! Az elvártnál több válasz (pl. kettő helyett három példa megnevezése) nem jár többletponttal.

Az egyes feladatok megoldásával **elérhető** maximális **pontszámról**, illetve részpontszámokról a feladatok mellett/után feltüntetett pontok tájékoztatnak. Kérjük, hogy a **szürke négyzetekbe semmit ne írjon!**

1. Olvassa el figyelmesen a nevezetes dátumokra vonatkozó állításokat, majd írja az egyes állítások betűjelét a halmazábrába a megfelelő helyre!

június 22.

december 22.

- A) A napsugarak a Ráktérítőre érkeznek merőlegesen.
 B) Az Északi-sarkon nem kel fel a Nap.
 C) A Föld keringési síkja és a forgástengelye $66,5^\circ$ -os szöveget zár be.
 D) A nappalok a déli félgömbön hosszabbak, mint az északi félgömbön.
 E) A déli félgömbön ekkor kezdődik a csillagászati tél.
 F) A Nap által megvilágított területek (nappal) és a sötét területek (éjszaka) nagysága megegyezik.

6 pont

2. Oldja meg az atlasz segítségével az amerikai Felső-tóval kapcsolatos feladatokat!

- a) Nevezze meg, hogy mely országok osztoznak a tó területén!

.....

Amennyiben az atlaszában nem szerepelnek az adatok, használja az alábbiakat: a tó felszínén feketével feltüntetett szám 183 m, kékkel feltüntetett szám 406 m.

Hány méterrel fekszik magasabban a tó vízszintje a tenger szintjénél? m

Mekkora a tó mélysége? m

4 pont

- b) Számítsa ki, hogy a tenger szintje alatt hány méterrel van a tó legmélyebb pontja!

A számítást itt végezze!

Eredmény: m

2 pont

- c) Mennyi csapadék hullik évente átlagosan a tó környékén?

Csapadék: mm

1 pont

7 pont

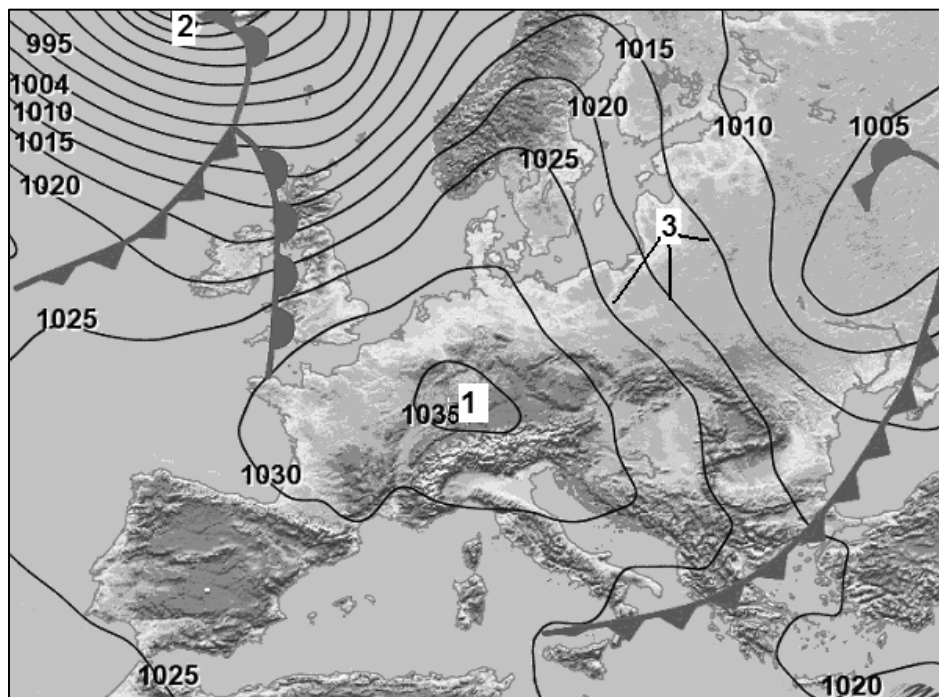
3. Az alábbi jellemzők egy-egy tájra vonatkoznak. Írja a megfelelő táj betűjelét a megállapítás sorszámára elé! Húzzon egy vízszintes vonalat annak a megállapításnak a sorszámára elé, amelyhez nem tud tájat kapcsolni!

A) Atlasz	E) Skandináv-hegység
B) Urál	F) Germán-alföld
C) Appalache	G) Mississippi-alföld
D) Alpok	

- 1. Folyó által feltöltött alföld, területén gyakoriak a pusztító szélviharok.
- 2. Az Eurázsiai-hegységrendszer legnyugatibb tagja, területén jellemző a nomád pásztorkodás.
- 3. Európa és Ázsia ősi kőzetlemezeinek ütközése során keletkezett.
- 4. Északi vonulatai a Kaledóniai-, a déliek pedig a Variszkuszi-hegységrendszerhez tartoznak.
- 5. Ósmasszívum, amely rögökre darabolódott.
- 6. Morénasáncok, tóhátságok teszik változatossá a felszínét.
- 7. A Kaledóniai-hegységrendszer tagja, nyugati lejtőit fjordok tagolják.
- 8. Zömében üledékes és kristályos kőzetek építik fel. Völgyei és hágói fontos szerepet töltenek be Európa északi és déli tájainak összekapcsolásában.

8 pont	
--------	--

4. Tanulmányozza az időjárási térképet, majd oldja meg a feladatokat!

A légnyomásértékek hPa-ban.

a) Milyen a légnyomás az **1.** számmal jelölt helyen? Karikázza be a megfelelő jelet!

A

M

1 pont	
--------	--

b) Mely légköri képződmény középpontját jelöli a **2.** szám?

1 pont	
--------	--

c) Mi a **3.** számmal jelzett vonalak neve?

Határozza meg röviden a fogalmat!

.....

2 pont	
--------	--

d) Mely légköri képződmény határozta meg néhány nappal korábban a Kárpát-medence időjárását?

1 pont	
--------	--

e) Húzza alá annak a három országnak a nevét, ahol az időjárás-jelentésben csapadékos időről adnak hírt ezen a napon!

Egyesült Királyság

Németország

Svájc

Görögország

Bulgária

Lengyelország

3 pont	
--------	--

8 pont	
--------	--

5. A számokkal jelölt állítások a betűkkel jelölt országokra vonatkoznak. Írja a megfelelő betűjelet a megállapítások sorszáma elé!

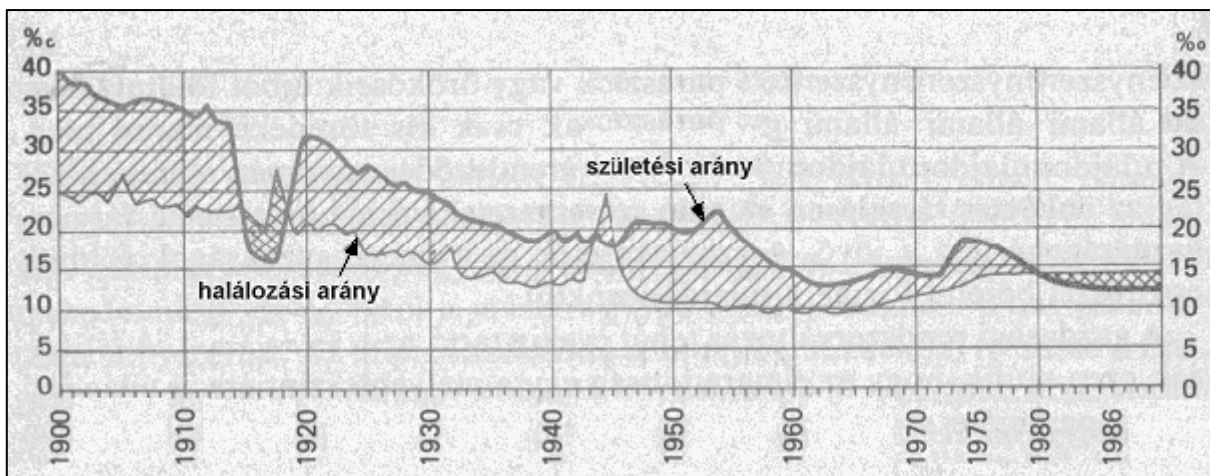
- A) Ausztria
- B) Szlovákia
- C) Románia
- D) mindhárom országra vonatkozik
- E) egyik országra sem vonatkozik

- 1. Legnagyobb összefüggő alföldi területe a Dunához kapcsolódik.
- 2. Az Európai Unió alapító államai közé tartozik.
- 3. Napjainkban Közép-Európa legjelentősebb gépjármű-gyártó országa.
- 4. Közép-Európa legjelentősebb szénhidrogén lelőhelyei itt találhatóak.

- 5. Idegenforgalmi szempontból is fontos fővárosa több nemzetközi szervezetnek ad otthont.
- 6. Magashegységeinek területén megfigyelhető a függőleges övezetesség.
- 7. Az országban a legnagyobb arányban beszélt nyelv a szláv nyelvcsaládba tartozik.
- 8. A területén élő magyar nemzetiség létszáma milliós nagyságrendű.

8 pont

6. Tanulmányozza az ábrát, majd döntse el, hogy igazak vagy hamisak a népességszám alakulására vonatkozó megállapítások! Írjon I betűt az igaz, és H betűt a hamis megállapítások sorszama elé!

- 1. Az 1910-es évek közepén elsősorban az élveszületések számának csökkenése miatt következett be a népességfogyás.
- 2. A világháborúk idején a halálozások meghaladták a születések számát.
- 3. 1900-tól 1990-ig a természetes szaporodás mértéke fokozatosan nőtt.
- 4. 1981-től az ország népességszáma kisebb mértékben ugyan, de továbbra is növekedett.
- 5. Az ábra a halálozásokat és születéseket százalékos értékben mutatja.
- 6. A második világháború után az ötvenes évek közepén volt a legjelentősebb a népességszám növekedése.

6 pont

7. Tanulmányozza a táblázat adatait, és válaszoljon a kérdésekre!

Megye	Városok száma	Községek száma	100 km ² -re jutó település
Pest	28	157	2,9
Fejér	9	98	2,4
Komárom-Esztergom	8	67	3,3
Veszprém	12	211	4,8
Győr-Moson-Sopron	7	168	4,3
Vas	8	208	6,5
Zala	9	248	6,8
Baranya	12	289	6,8
Somogy	12	232	4,0
Tolna	9	99	2,9
Borsod-Abaúj-Zemplén	17	340	4,9
Heves	7	111	3,2
Nógrád	6	122	5,0
Hajdú-Bihar	17	65	1,3
Jász-Nagykun-Szolnok	16	61	1,4
Szabolcs-Szatmár-Bereg	19	209	3,8
Bács-Kiskun	17	102	1,4
Békés	16	59	1,3
Csongrád	8	52	1,4

- a) Melyik uniós tervezési-statisztikai régióban (nagyrégióban) a legkisebb a települések sűrűsége?

1 pont	
--------	--

- b) Melyik uniós tervezési-statisztikai régióban legnagyobb a települések sűrűsége?

.....

Mekkora az átlagos településsűrűség ebben a régióban?

A számítást itt végezze!

Átlagos településsűrűség:...../ 100km²

2 pont	
--------	--

- c) Melyik településtípus (közigazgatási egység) határozza meg alapvetően a településsűrűséget?

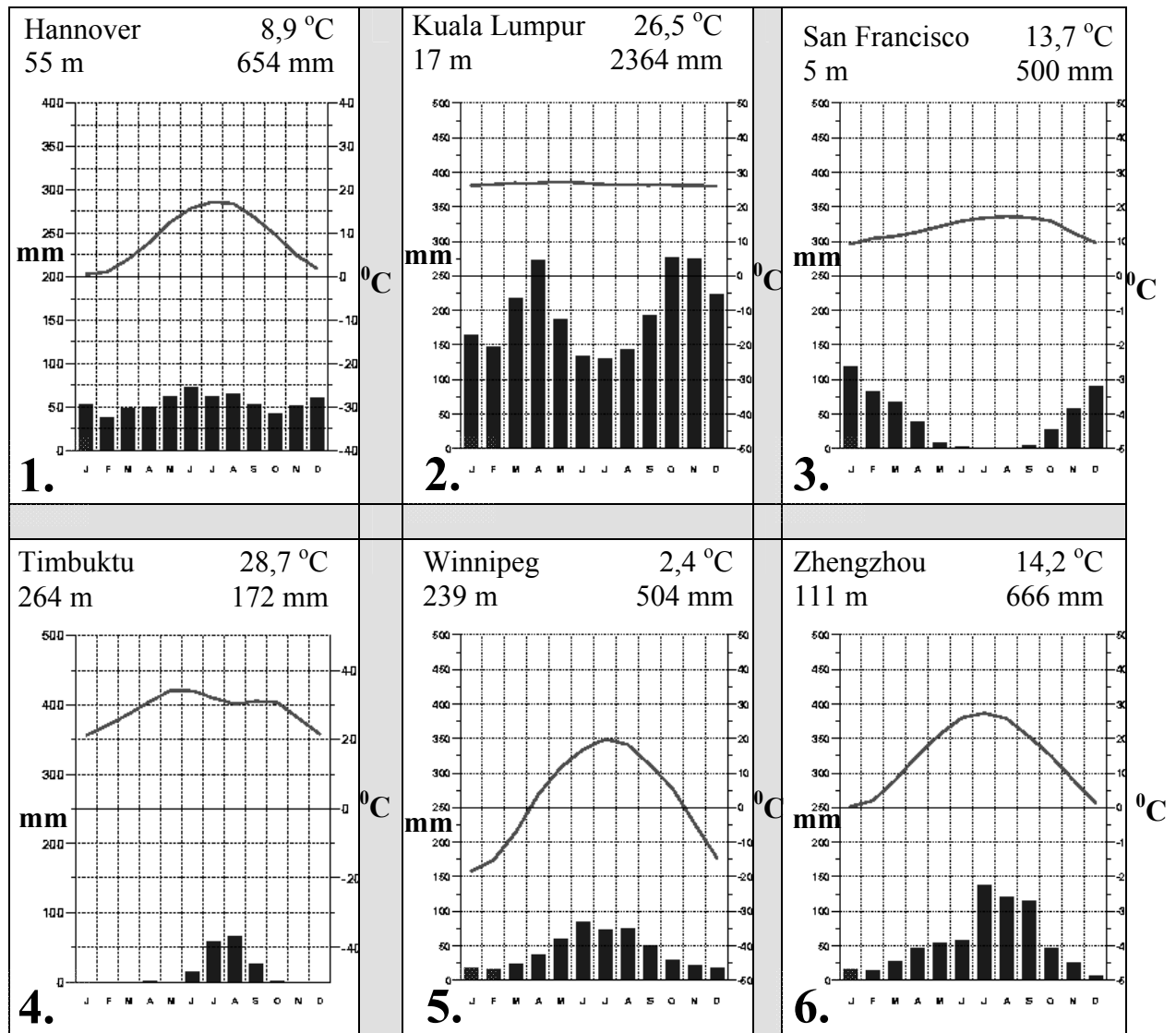
Fogalmazzon meg egy okot, amely szerepet játszott Zala megye településszerkezetének kialakulásában!

Nevezze meg a megyére jellemző településtípust!

3 pont	
--------	--

6 pont	
--------	--

8. Egészítse ki a táblázatot a megfelelő éghajlati diagram sorszámának, illetve az adott éghajlatra jellemző felszínformálódás betűjelének beírásával! Nem tud minden diagramot elhelyezni. Egy-egy éghajlatra többféle felszínformálódás is jellemző lehet.

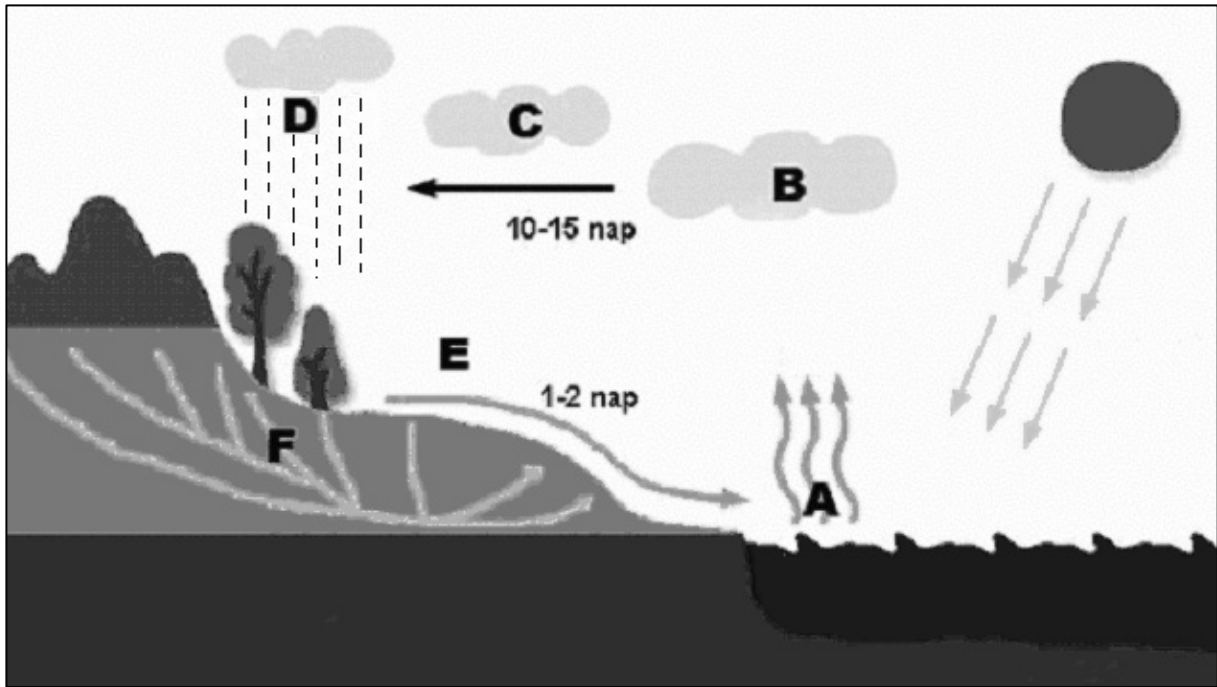

a) fagy okozta aprózódás	b) szél általi formálás	c) mállás
d) esőzés okozta leöblítés	e) hóingás okozta aprózódás	

Éghajlat	Az éghajlati diagram sorszáma	A jellemző felszínformálódás betűjele
Tajga éghajlat	
Forró övezeti sivatagi éghajlat	
Egyenlítői éghajlat	
Nedves kontinentális éghajlat		XXXXXXXXXX

9 pont

9. Tanulmányozza az ábrát, majd válaszoljon a kérdésekre!

Forrás: http://maginfo.hu/main.php?page=_viz

a) Nevezze meg az ábrán bemutatott folyamatot!

1 pont	
--------	--

b) Írja a megfelelő részfolyamat betűjelét a meghatározás sorszámára előtti vonalra! *Nem tud minden betűt elhelyezni.*

- 1. A talajba szivárgó csapadékvíz a felszín alatt folytatja útját.
- 2. Csapadékhullás.
- 3. Vízfelszín párolgása.
- 4. Felszíni lefolyás.

Mi tartja mozgásban az ábrázolt folyamatot?

5 pont	
--------	--

c) Hogyan befolyásolja az **E** jelű folyamatot az erdőirtás? Karikázza be a két helyes válasz betűjelét!

- A) A folyamat rövidebb idő alatt játszódik le.
- B) A folyamat hosszabb idő alatt játszódik le.
- C) Fokozódik a talajerózió.
- D) Nem észlelhető változás.

2 pont	
--------	--

8 pont	
--------	--

10. Az **A.** oszlopban fogalmakat, a **B.** oszlopban hozzájuk tartozó meghatározásokat olvashat. Keresse meg az egyes fogalmaknak megfelelő meghatározásokat! Írja a meghatározások betűjelét a fogalmak sorszámára elé! *Nem mindegyiknek van párja!*

a)

A.

B.

1. extenzív (külterjes) gazdálkodás	a) A néhány évig tartó művelés után a kimerült talajokat pihentetik, a termelést újabb területen folytatják.
2. talajváltó gazdálkodás	b) A hagyományos mezőgazdaság fejlettebb típusa, a monszun vidékekre jellemző.
3. intenzív (belterjes) gazdálkodás	c) Főként a forró övezetben található, egy-egy növény termesztésére szakosodott, gépesített, árutermelő gazdálkodás.
4. ültetvényes gazdálkodás	d) A fejlett agrotechnika alkalmazásának köszönhetően ugyanarról a területről több és jobb minőségű termés takarítható be.
e) Jellemzője a nagy területeken folyó gabonatermesztés és legeltető állattartás.

b) Melyik gazdálkodási típust jellemzi a pár nélkül maradt meghatározás?

.....

5 pont	
--------	--

11. Egészítse ki a hiányos mondatokat a megadott szókészlet megfelelő elemeinek felhasználásával!

gyengült vám felértékelődött hiány kvóta infláció
pozitív negatív

1. Egy euróért júliusban 280, novemberben pedig 260 forintot kellett fizetni. A forint ebben az időszakban az euróhoz képest.
2. A statisztikai adatok szerint az árak átlagosan 6%-kal emelkedtek egy év alatt. Ez azt jelenti, hogy a/az 6%-os volt.
3. Ha egy ország külkereskedelmében az export értéke meghaladja az import értékét, akkor az ország külkereskedelmi mérlege
4. A külföldről behozott árukra kivetett adó a

4 pont	
--------	--

<i>A feladatlap-résszel elérhető összes pontszám:</i>	<i>75 pont</i>	
--	-----------------------	--

<i>A feladatlappal elérhető összes pontszám:</i>	<i>100 pont</i>	
---	------------------------	--

		Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor		25	
II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor	1.	6	
	2.	7	
	3.	8	
	4.	8	
	5.	8	
	6.	6	
	7.	6	
	8.	9	
	9.	8	
	10.	5	
	11.	4	
Írásbeli vizsgarész pontszáma összesen:		100	

javító tanár

Dátum:.....

	elért pontszám	programba beírt pontszám
(I. Topográfiai ismeretek, készségek — feladatsor II. Földrajzi ismeretek, képességek — feladatsor) Írásbeli vizsgarész pontszáma		

javító tanár

jegyző

Dátum:.....

Dátum:.....